

PAPER DETAILS

TITLE: Egitimde Proje Tabanlı Öğrenme Kuramının Literatürü: İçerik Analizi

AUTHORS: Selime GÜNTAS

PAGES: 75-109

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/736313>

Eğitimde Proje Tabanlı Öğrenme Kuramı Literatürü: İçerik Analizi

The Literature of the Project-Based Learning Theory in Education: Content Analysis

Selime GÜNTAŞ

Öğr. Gör., Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi,
Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı

Instructor, Cyprus University of Social Sciences, Faculty of Educational
Sciences, Department of Curriculum and Instruction, Lefkoşa / KKTC

selimegnts89@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0001-5594-7259

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 01 Nisan / April 2019

Kabul Tarihi / Date Accepted: 17 Mayıs / May 2019

Yayın Tarihi / Date Published: 14 Haziran / June 2019

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Haziran / June

Atıf / Citation: Güntaş, Selime. "Eğitimde Proje Tabanlı Öğrenme Kuramının
Literatürü: İçerik Analizi / The Literature of the Project-Based Learning
Theory in Education: Content Analysis". *kid: kisbu ilahiyat dergisi / journal of
kisbu ilahiyat* 1 (Haziran / June 2019/1): 75-109.

DOI:

İntihal: Bu makale, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.

web: <http://dergipark.gov.tr/kisbu> | [mailto: kisbuilahiyatdergisi@kisbu.edu.tr](mailto:kisbuilahiyatdergisi@kisbu.edu.tr)

Copyright © Published by Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi, Dini İlimler Fakültesi /Cyprus
University of Social Sciences, Faculty of Religious Sciences, Lefkoşa, Cyprus

Bütün hakları saklıdır. / All right reserved.

Öz

İçinde bulunduğumuz bilgi çağında; öğrenciler öğrenme ortamının merkezine yerleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu bağlamda proje tabanlı eğitimin kullanımıyla ilgili çalışmaların incelenmesinin ve sonuçların değerlendirilmesinin önem taşıdığı düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle bu çalışmada, son yıllarda öğrenme-öğretme sürecinde proje tabanlı eğitimin kullanım durumlarının ele alındığı çalışmalar incelenerek bir içerik analizi çalışması yapılmıştır. Ölçütler belirlendikten sonra, eğitimde proje tabanlı eğitim kullanımının İngilizce ele alındığı çalışmaların yayımlandığı Scopus isimli veri tabanında yer alan 2012-2016 yılları arasında yayımlanmış olan sayıları "(title-abs-key (project based learning) and title-abs-key (social sciences) and title-abs-key (teacher)) and doctype (ar) and (limit-to (pubyear, 2016) or limit-to (pubyear, 2015) or limit-to (pubyear, 2014) or limit-to (pubyear, 2013) or limit-to (pubyear, 2012)))" anahtar sözcükleri temele alınarak taranmıştır. Tarama sonucunda belirlenen ölçütlere uygun olan 57 makale ve bu makalelerde, "araştırma konusu, çalışma grubu büyüklüğü, çalışma grubu belirleme türü, araştırma türü, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri" bakımından incelenmiştir. Bulguların proje tabanlı öğrenmenin temel alınarak yapıldığı, yıllar, yazar, kaynak, konu, metot ve veri analizi araçları bakımından karşılaştırıldığı deneysel çalışmaların artış gösterildiği bu çalışma ile gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Bilimleri, Eğitim Programı, Proje Tabanlı Öğrenme, İçerik Analizi.

Abstract

In knowledge era we are going through; Students have been tried to be placed in the center of learning environment. In this regard it has been thought that using of Project-Based Learning has a place in examinations and evaluations too. In this research it has been determined some scanning and election criterions by researchers with the aim of articles can be specified for using. After determining the criterions of Project-Based Learning in education key words have been searched in English as established by Scopus database between the years of 2012-2016 "(title-abs-key (project based learning) and title-abs-key (social sciences) and title-abs-key (teacher)) and doctype (ar) and (limit-to (pubyear, 2016) or limit-to (pubyear, 2015) or limit-to (pubyear, 2014) or limit-to (pubyear, 2013) or limit-to (pubyear, 2012)))" In consequence of the search 57 articles related to the subject have been found and those have been considered as " subject of the research, size of the study group, kind of the study group, kind of the research, data collection tools, data analysis methods". This study showed that the experimental studies were compared with respect to years, authors, sources, subjects, methods and data analysis tools based on project based learning.

Keywords: Educational Sciences, Education Program, Project-Based Learning, Content analysis.

GİRİŞ

Yeryüzünde insanı diğer varlıklardan ayıran en temel özellik öğrenme becerileridir. Hayvanlar sosyal ve bireysel olarak yaratılışları gereği içgüdüsel olarak doğuştan programlanması söz konusu olabilirken; insanda öğrenme doğduğu andan itibaren başlar. İnsan yaşamı boyunca aktif olarak öğrenme süreci içerisinde. Öğrenme, tecrübe ve yaşantılar sonucunda davranışta kalıcı değişimler olarak ifade edilebilir.¹ İnsanlar yaşadıkları süre boyunca birtakım bilgileri öğrenmek zorunda kalmasının nedeni, doğuştan var olan içgüdüsel davranışlarının yaşadığı ortama uyum sağlamada yeterli olmamasıdır. İnsanın hayatının her aşaması, tutumu, davranışları, alışkanlıkları, konuşmaları, yürümeleri vb. öğrenmeyle ilgilidir. Öğrenmenin bireysel olduğu ve öğrenme yollarının kişiden kişiye değiştiği farklı araştırmalarda belirtilmiştir.² Elde edilen yeni bilgide ise belirsizlikler olduğu zaman, öğrenen bireyin daha önceden öğrenilmiş bilgileri, tutum ve beklentileri, yeni öğrenilen bilgiyi özellikle daha fazla etkiler. Çünkü eksiksiz bir biçimde kavranmamış bilgi, yeni bilgilerin eksiksiz kavranmasına ket vurmaktadır. Bu nedenle ulaşılan yeni bilgiler önyargılardan, beklentilerden daha fazla etkilenmeye açıktır. Öğretimde birtakım yanlış anlaşılmalara sebep olmamak adına bilgilerin belirsizlik içermemesi gerekir. Daha net ifadeler kullanılmalıdır. Bu durumda meseleye ilişkin sadece hatırlanan kısımlar, beklenti ve diğer bilgilerden etkilenen bir yeniden yapılanma süreci söz konusu olabilir.³

Günümüzde teknolojinin gelişiminde kat edilen yol ile birlikte sosyal yapı, bilgi, iletişim ve buna paralel olarak eğitim de değişim ve gelişim göstermektedir. Bunun sonucunda bireylerin özellikleri, beklentileri, gereksinimleri ile beraber öğrenme aktivitelerindeki değişim de kaçınılmaz

¹ Muhittin Çalışkan - Ali Murat Sunbul, "Öğrenme Stratejileri Öğretiminin Metabilşsel Bilgi, Metabilşsel Becerilerin Kullanımı ve Akademik Başarı Üzerindeki Etkileri (İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Dersi Örneği)", *Eğitim Bilimleri: Kuram ve Uygulama* 11/1 (2011): 148-153.

² Halim Cevizci, "Patlatma İçin Yeni Bir Stemming Uygulaması: Bir Vaka Çalışması", *Rem: Revista Escola De Minas* 66/4 (2013): 513-519.

³ Engin Baysan - Fatoş Silman, "Öğrenme ve Öğretme Kuramlar, Yaklaşımlar, Modeller", *Öğrenme ve Öğretme*, Ed. Zeki Kaya (Ankara: Pegem Akademi: Eylül 2012), 213-214.

olmuştur.⁴ Çağımızda meydana gelen teknolojik gelişmelerin gerisinde kalmayan, pasif ve ezberci bireyler yerine öğrenen, araştıran, öğrendiği bilgilerin analizini ve sentezini yapabilen bireyler yetiştirmek eğitim sisteminin görevidir.⁵ Nitekim eğitim sistemleri, bilgiyi hazır bulan, bir öğreticiyi takip eden öğrenci modeli yerine, gerekli bilgiye kendi ulaşan, dahası geniş bir bilgi havuzunun içinden gerekli bilgiyi seçip çıkartabilen öğrenci modelini hedeflemektedir.⁶ Günümüzde artık çoğu ülkenin çağdaş toplum olabilmek için düşünen, anlayan, sorgulayan, problem çözen ve tüm bunların sonucunda bilgi üreten bireyler yetiştirmeyi hedeflediği görülmektedir.

Öğrenciye kazandırılması gereken analiz edebilme, sentezleyebilme gibi nitelikli düşünme kabiliyetlerinin, öğretmenlerin genel olarak kullandıkları düz anlatım yöntemiyle yani sadece öğretmence geliştirilip sunulan bilginin öğrenciye aktarılması yolunun tercih edilmesi ile kazandırılması beklenemez.⁷ Genellikle öğretmenin aktif olduğu bu düz anlatım yöntemiyle hem öğrencilerin öğrenme süreci boyunca ilgi, motivasyon ve dikkat sürekliliği zorlaşmaktadır. Bilgi çağı olarak nitelendirilen günümüzde öğrenciler pasiflikten kurtarılarak öğrenme ortamının ve sürecinin merkezinde olmaları sağlanmaktadır. Öğrenciler sadece sunulan bilgiyi alan değil, araştıran, sürekli öğrenen, yeniliklere açık ve analiz, sentez gibi üst düzey düşünme becerileriyle öğrendiklerinin yanında bunlara yenilikler getiren bireyler olmaları amaçlanmaktadır. Bunun sonucunda bireylerden istenen ve beklenen yeterlilikler: bilgiye ulaşma, bilgiyi aktif bir şekilde ve etkili kullanabilme, ulaştığı bilgiyi

⁴ Halil İbrahim Yalın, "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme", *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, 29. Baskı (Ankara: Pegem Akademi, Nisan 2017), 12-16.

⁵ Sedat Maden - Erhan Durukan - Ertan Akbaş, "İlköğretim Öğretmenlerinin Öğrenci Merkezli Öğretime Yönelik Algıları", *Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute* 8/6 (2011): 255-269.

⁶ Nihal Tunca - Senar Alkın-Şahin - Özge Aydın, "Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri", *Mersin University Journal of the Faculty of Education* 11 (2015): 2.

⁷ Süleyman Balcı, "Tablet Pc Destekli Türkçe Öğretiminin Temel Dil Becerilerine Etkisini Belirlemeye Yönelik Ölçek Çalışması", *Electronic Turkish Studies* 8/8 (2013): 855-870.

değerlendirmedir.⁸ Bu yaklaşımı temel alan öğrenme-öğretme süreçlerinde, klasik yaklaşımlara göre birtakım farklılıklar görülür. Meydana gelen farklılıklar, öğretim programının unsurlarında da ortaya çıkar. Değişen bu eğitim sistemiyle birlikte öğreten ve öğrenen rollerinin değişmiş ve yalnızca ürüne değil öğrenme sürecine de önem verilmeye başlanmıştır. Yapılandırmacı yaklaşım ile ezberci sistem yerine anlamlı öğrenmeyi temel alan bir eğitim anlayışı ile eğitim programları yeniden oluşturulmaktadır. Yapılandırmacı eğitim anlayışının en temel özelliği öğrenme sürecinde bulunan bireyin elde ettiği bilgiyi yapılandırması, analiz, sentez ve değerlendirme yaparak yorumlaması ve geliştirmesidir.⁹ Yapılandırmacı eğitim anlayışında değerlendirme, öğrenenin bilgiyi öğrenip öğrenmediği ölçen bir araç olmamakla beraber bilginin öğrenilmesine olanak veren ve sağlayan süreçtir.¹⁰

Yapılandırmacı yaklaşımda öğrenmeyi esas alan bir eğitim programının başarısı için, öğretmenlerin bazı özelliklerinin olması gerekir. Bu yaklaşımda öğretmen bireysel farklılıkları göz önüne bulunduran, kendini yenileyen ve geliştiren, açık fikirli, çağa ayak uyduran, sadece bilgiyi hazır halde öğrenciye sunan değil, uygun öğrenme yaşantılarına imkân vererek öğrencilerle birlikte öğrenen olmalıdır. Öğretmen, bireye uygun etkinlikler oluşturarak, öğrenme sürecinde sağlıklı bir iletişim ortamı kurmaya yönlendiren, işbirliğini oluşturan ve öğrencinin kendini ve sorularını belirtmelerini sağlamak gibi işlevleri gerçekleştirmelidir.¹¹ Bu etkinlikler süresince talimatlar, yönergeler verir ve her öğrencinin kendi kararını oluşturmaya destek olur. Bundan dolayı öğretmenin “yol gösterici

⁸ Serap Kurbanoglu, “Bilgi Okuryazarlığı: Kavramsal Bir Analiz”, *Türk Kütüphaneciliği* 24/4 (2010): 723-747.

⁹ Halim Cevizci, “Patlatma İçin Yeni Bir Stemming Uygulaması: Bir Vaka Çalışması”, 513-519.

¹⁰ Etem Yeşilyurt, “Yapılandırmacı Öğrenme Temelli Bir Öğretim Programının Oluşturulmasına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, *Turkish Studies* 6/4 (2011): 865-885.

¹¹ Ahmet Aykan – Mustafa Tatar, “Ortaokul Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşım İle İlgili Yeterlik Düzeyleri”, *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 5/2 (Temmuz 2017): 381-395.

rolü” de vardır ve öğrencinin problemi çözmesi için gerekli şartları sağlar.¹² Bu şartlar sağlandığı takdirde öğrencilerin problem çözme beceri ve yaratıcılıklarının gelişmesi beklenir. Böylece öğretmen daha çok öğrenme ortamını düzenleme ve rehberlik görevini üstlenir. Öğretmen, öğrencilerle birlikte keşfedici-araştırmacı pozisyonundadır.¹³ Artık öğretmen yalnızca bilgiyi aktarma, baskıcı olma ve öğrencilerin öğrenme süreçlerini kontrol altında tutma niteliğini kaybetmiştir. Bunun yerine artık öğretmen; öğrencinin öğrenmesi için öğrenme ortamını düzenleyen, ona bu süreçte yol gösteren, öğrencinin gelişim sürecini anlayarak ihtiyaçlarına cevap verebilen bir model haline gelmiştir.

Türkiye eğitim sistemine baktığımızda ise 21. Yüzyılın başlarında yapılandırmacı eğitim programlarının uygulamaya koyulduğu görülür. Bu değişim ile Türkiye eğitim sistemindeki öğrencilerin düşünen, araştıran, bilgiye ulaşabilen ve yorumlayıp anlamlandırabilen bireyler olarak yetişebilmesi ve gündelik yaşamda ortaya çıkan problemlere karşı çözümler üretebilen bir altyapı ile donatılmalarını ve böylece gelişmiş ülkelerin eğitim düzeyine ulaşılması hedeflenmiştir.¹⁴ Bu hedeflere baktığımızda, Proje tabanlı öğrenme temelinde araştırma yapmaya, yaparak ve yaşayarak öğrenmeye ve öğrenmeyi öğrenmeye dayalı olduğu için, bu şekilde hedeflerin kazanımına uyan bir yöntem olarak göze çarpmaktadır.¹⁵

Proje tabanlı öğrenme, çağa uygun olarak gelişen eğitim sisteminin alması gereken biçimi göstermek için belirlenmiş kavramlar bulunur. Bunlar kavramlardan birincisi, “öğrenme” dir. Öğrenmede dikkati öğretmende

¹² Abida Khalid - Muhammed Azeem, “Yapılandırmacı Geleneksel vs: Öğretmen Eğitiminde Etkili Öğretim Yaklaşımı”, *Uluslararası İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi* 2/5 (Aralık 2012): 170-177.

¹³ Selay Arkün - Petek Aşkar, “Yapılandırmacı Öğrenme Ortamlarını Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 39/39 (Haziran 2010): 32-43.

¹⁴ Asım Arı, “Öğretmen Görüşlerine Göre İsviçre (Basel) ve Türkiye İlköğretim Programlarının Karşılaştırılması: Bir Durum Çalışması”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 13/1 (Mart 2012): 119-139.

¹⁵ Gökhan Baş, “İlköğretim Öğrencilerinin Yapılandırmacı Öğrenme Ortamına İlişkin Algılarının Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi”, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 1/4 (Ocak 2012): 203-215.

değil, öğrenciye çeker. Diğer kavram ise, tasarı geliştirmedir. Düşünme, planlama anlamlarına gelen bu kavram, tek başına öğrenme değil, belirli bir hedefe uygun etkileşime dayalı öğrenmenin bir göstergesidir. Taban ise, projenin bir hedef değil bir süreç olmasıdır. Süreci, hedeflenen ölçüde bireysel bir hale getirmektir. Böylece, öğrenciler proje çalışmalarıyla ürünler meydana getirerek ya da düşüncelerini tartışarak açıklama, sonuçları hazırlama, verileri istatistiksel olarak düzenleme, öngörülerde bulunma, soruları gözden geçirme ve cevaplamaya teşvik edilirler. Bunun yanında öğrenme sürecinde öğrenciye bilimsel araştırma yeteneği kazandırma ve yaşayarak öğrenme imkânı sunmaktadır. Projeler, ezberlemek yerine keşfedilen bilgilerin öğretime önem verirken öğrencileri işbirliğine yöneltirler.¹⁶

Proje tabanlı eğitimin kullanılmasının öneminin anlaşılması ve bu kapsamda uygulanan yöntemlerle birlikte karşılaşılan sorunların da öğrenilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, konuya ilişkin olarak içerik analizi çalışmasına başvurulmasında yarar görülmektedir. Günümüz eğitim sisteminde proje tabanlı eğitim hakkındaki görüşler, proje tabanlı çalışmaların nasıl yürütüldüğüne, yeterliliklerine ve ne tür sorunlarla karşılaştıklarına yönelik görüşlerin belirlenmesinde bu içerik analizi, gelecekte yapılacak olan çalışmalara yol gösterici olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada makalelerin kimliği hakkında tanımlayıcı bilgi, disiplin alanı, makalenin konusu, yöntemi, veri toplama araçları, örnekleme ve veri analiz yöntemleri incelenmiş, yapılan çalışmalara ilişkin aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

1. Yapılan araştırmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Yapılan araştırmaların dergi dağılımı nasıldır?
3. Yapılan araştırmalarda yazar dağılımı nasıldır?
4. Yapılan araştırmalarda kurum dağılımı nasıldır?
5. Yapılan araştırmalarda ülke dağılımı nasıldır?

¹⁶ Melek Şahin Civelekoğlu - Şafak Öztürk, "İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersinde Proje Tabanlı Öğrenme (Ptö) Yönteminin Uygulanması İle İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri", *İlköğretim Online* 9/3 (2010): 1189-1200.

6. Yapılan araştırmalarda çalışılan konu alan dağılımı nasıldır?

6.1. Yapılan araştırmalarda kullanılan araştırma yöntemleri nelerdir?

6.2. Yapılan araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları nelerdir?

6.3. Yapılan araştırmalarda rneklemeye türü nelerdir?

6.4. Yapılan araştırmalarda kullanılan veri analiz yöntemleri nelerdir?

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Proje Kavramı

Eğitim sistemleri öğrencinin kendi öğrenmesinden sorumlu olmasına, bilgiye ulaşmasına ve bilgiyi günlük hayatına aktarmasına olanak verecek şekilde yapılandırılmalı ve bu yapılandırma uygun ğretim yöntem, teknikleri ile desteklenmelidir. Bu yöntemlerden biri de odağında öğrenciler tarafından hazırlanan projelerin bulunduğu proje tabanlı öğrenme yöntemidir. Proje denildiğinde ilk düşünülen, belirli bir konunun veya problemin detaylıca incelenerek bilimsel yöntemler yoluyla problemle ilgili araştırmalar yapma, elde edilen bulguları değerlendirerek bir sonuca varma ve raporlaştırmaktır. Proje; ileriye atmak, ileri doğru hızlıca göndermek, plan gibi muhtelif anlamlara karşılık kullanılmaktadır. Hedeflenen amaç dhilinde sorgulama ve düşünmeye teşvik edilerek st düzey düşünme becerilerini aktifleştiren, hayatilik ilkesine uymayı sağlayarak hayatta karşılaşılabilecek problemlerin çözümünü taşıyacak ve hayat deneyimi kazandıran ve yeni bir çıktının meydana getirilmesini tetikleyen çalışmalarıdır.¹⁷ Projeler genel olarak bir ürünün veya performansın daha iyi noktalara gelmesinin üzerinde durabilir ve ekseri olarak öğrencilerin etkinlikleri koordinasyonunu, çalışmayı yönetmesini, sorunları gidermesini ve bilgiyi sentezlemesini gerektirir. Projeler genellikle disiplinler arasıdır. Kilpatrick' in 1918 yılında yazdığı "*Proje Metodu*" adlı makalesi eğitim alanında yeni bir başlangıç yaratmıştır.¹⁸ Kilpatrick, proje sözcüğünü

¹⁷ Bk. zcan Demirel, "Türkiye' de Program Geliştirme Uygulamaları", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 7 /7 (Eylül 1992): 27-43.

¹⁸ Kimberley Ann Poag-Ducharme - Lawrence R. Brawley, "Self-efficacy theory: Use in the prediction of exercise behavior in the community setting", *Journal of Applied Sport Psychology* 5/2 (Eylül 1993): 178-194.

kullanarak projeyi tanımlamıştır. Amacı ise, bu dönemde proje düşüncesini açıklamak ve bu düşüncenin sadece eğitimsel alanda kalmasının önüne geçmektir. Dolayısıyla konuya yönelik olarak çeşitli proje örnekleri sağlamıştır. Kilpatrick, kendi ve Dewey' in düşüncelerini yapılandırmış ve projelerin, çocukları samimi ve uygun bir faaliyeti gerçekleştirebilmelerini ve dünyayı daha derin algılamaları yolunda kullanılması gerektiğini belirtmiştir.¹⁹

1.2. Proje Tabanlı Öğrenme Tanımı ve Özellikleri

Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının en temel özelliği, öğrenciye kendi öğrenme profilini ve o öğrenmenin ne şekilde ifade edilebileceği becerisini kazandırmak ve bu maksatla “öğrenmeyi öğretmek” olmalıdır. Proje tabanlı öğrenme, projeler doğrultusunda öğrenmeyi düzenleyendir. Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının öğretmenler için güçlük yaşatan tarafları bulunmaktadır. Sorun, soru sorma ve güçlüklerle çözüm önermeye yönelik karmaşık yapısı bulunan bir yöntem olan Kalaycı'ya (2010) göre, “Proje tabanlı öğrenme, öğrencileri temel noktaya alan onları sorun çözmeye, kendi kendilerine kararlaştırılıp, araştırma ve soruşturmaya teşvik eder. Gündelik yaşamı sınıfa taşıyıp düzgün bir öğretim metodudur. Öğrencilerin birbirleriyle ve çevresiyle iletişim kurarak, iş birliği içinde olmaya teşvik eder.”²⁰

Demirel (2013)' e göre ise, “proje tabanlı öğrenme, değişiklik gösteren yaşam şartlarının gerekli kıldığı öğrenmelerin, doğru şekilde sağlanmasına yardımcı olan karşılıklı etkileşmeye olanak tanıyan, bunun yanı sıra ailenin de öğrenme sürecine etkin olarak dâhil edildiği teknolojik bir yapı olarak karşımıza çıkar.”²¹ Öğrenciler, hangi aktiviteleri ne şekilde değerlendirme yapacaklarına kendi kararları doğrultusunda yön verirler. Böylece konuları

¹⁹ Fatma Kübra Çelen – Aygöl Çelik - Süleyman Sadi Seferoğlu, “Türk Eğitim Sistemi ve Pisa Sonuçları”, *Akademik Bilişim Dergisi* 2/4 (2011): 1-9.

²⁰ Nurdan Kalaycı, “Yükseköğretimde Proje Tabanlı Öğrenmeye İlişkin Bir Uygulama Projeyi Yöneten Öğrenciler Açısından Analiz”, *Eğitim ve Bilim* 33/147 (2010): 85-105.

²¹ Özcan Demirel, “Türkiye’de Program Geliştirme Uygulamaları”, 27-43.

daha iyi anlayarak projeler oluşturdıklarından dolayı da daha çok zevk almaktadırlar.²²

1.3. Proje Tabanlı Öğrenmenin Tarihsel Gelişimi

Bir kısım araştırmacı ise, projenin ana yapısının 16. yüzyıla kadar dayandığını bildirirler. İlk olarak 16. yüzyılın sonlarında mimari ve mühendislik alanında bir eğitim hareketi olarak başlamıştır. 17. yüzyılın başlarında ise İtalyan mimarların aldıkları eğitim yeterli görülmez ve sanatçıların seviyelerinin yükselmesini isterler. Bu nedenle eğitim alanında bir çözüm aramak zorunda kalmışlardır. Dolayısıyla, 1577 yılında Papa XIII. Gregory'nin koruması altında Roma'da bir sanat okulu kurulmuş ve verilen eğitimle proje yaklaşımı uygulanmaya başlanmıştır.

"Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının tarihini beş aşamalı olarak özetlenebilir: "1590-1765: Proje çalışmalarının, Avrupa'daki mimarlık okullarında çalışılmaya başlanması.

i. 1765-1880: Proje çalışmalarının düzenli bir öğrenme yaklaşımı olması ve Amerika'da tanınması.

ii. 1880-1915: Proje çalışmalarının zanaat eğitiminde ve genel okullarda çalışılması.

iii. 1915-1965: Proje çalışmalarının tekrar tanımlanması ve Amerika'dan Avrupa'ya tekrar dönmesi.

iv. 1965'den günümüze: Proje fikrinin yeniden keşfi ve üçüncü kez uluslara dağılması olarak düzenlenmesi."²³

Proje tabanlı öğrenimin köklerini araştıran bir başka bilim insanı: "Proje metodunun öğreniminin 1830'lardan önce Avrupa'da başladığını savunur. Moskova'da mühendisleri ve zanaatkârları eğitmek için kurulan bir sanayi ve ticaret okulu Proje metodu kullanarak eğitim vermektedir. Bu okulun amaçlarının öğrencileri işçi gibi kullanarak; geniş ve etkili bir atölye

²² A. Seda Saracaloğlu - Güzin Özyılmaz Akamca - Sibel Yeşildere, "İlköğretimde Proje Tabanlı Öğrenmenin Yeri", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 4/3 (Eylül 2006): 241-260.

²³ Civelekoğlu - Öztürk, "İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersinde Proje Tabanlı Öğrenme (Ptö) Yönteminin Uygulanması ile İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri", 1189-1200.

hazırlamak, okulun masraflarını karşılamak ve en etkili pratik eğitimi sağlamak olduğu düşünülmektedir. Bu yapı içinde öğrenciler özel müteahhitlerle çalışmış ve okul için gerekli olan buhar makinesi, pompa ve tarımsal makineler gibi donanımı kurmak ile görevlendirilmişlerdir.”²⁴

İlk anaokulunu 1836 yılında Almanya’da açan ve eğitim reformcusu olarak kabul edilen Frobel, çocukların bilgiyi yaşam ve tecrübeden elde edebileceklerine inanmıştır. Bu nedenle, araştırma ve çocuk merkezli oyunlarla becerilerinin gelişeceği bir çevreye sahip olmaları gerektiğini vurgulamıştır. Frobel’ in yaklaşımları, Pestalozzi’ nin düşünceleri gibi öğrenci odağında toplanmakla birlikte ana felsefesi çevreye daha fazla anlam yüklemesi bakımından çeşitlilik gösterir. Frobel, öğrenci ve çevre arasındaki iletişimin eğitime yön verdiğine inanır. Çocuğun özdenetimini destekleyen, aktif olarak yer aldığı eğitime önem verdiği düşünülürse, çocuğun kendi seçimleri ve araştırmalarıyla öğrenimini devam ettirdiği Proje tabanlı öğrenmeye daha eğilimli olduğu düşünülebilir. Frobel “eğitim çocukların yaşamı ve ilgileri doğrultusunda olmalıdır.” görüşüyle sınıflarda proje temelli müfredatın kullanılmasının, öğrencilerin yaşamlarına yakın olmalarını kolaylaştırdığını düşünmektedir. Dewey’ in laboratuvar okulu ile ilgili çalışmaları, toplumdan soyutlamadan çocukların kendileri ile hayat arasındaki bağlantıyı kurarak, çocuğun bireysel yeteneklerinin farkında olmasını sağlayıp, bunu geliştirmesine fayda sağlayacak şekilde ilerlemiştir. Dewey’ in proje yöntemi ile öğrencileri amaçlı aktivitelere yönlendirilerek çevrelerindeki dünya anlayışını derinleştirmek mümkündür. Dewey, çalışmalarıyla çocukların doğal araştırma yapma becerilerini geliştirirken, pratik bir yolla problem çözme becerilerini arttırır. Dewey, çocuklara nasıl düşüneceğini öğreterek, erken yaşlarda düşünme etkinliğini geliştirmelerini savunmuştur.²⁵

Avrupa’da ise C. Fereinet (1896-1966) proje tabanlı öğrenme yönteminin en iyi tanınan öncülerinden biridir. Fereinet, öğretmenlerin sınıflarda ödev yapımı ve ders süreci içinde kitap ve diğer teknolojik

²⁴ Robert T. Howell, “At Issue: The Importance of the Project Method in Technology Education”, *Journal of Stem Teacher Education* 40/3 (2003): 6.

²⁵ A. Seda Saracaloğlu - Güzin Özyılmaz Akamca - Sibel Yeşildere, “İlköğretimde Proje Tabanlı Öğrenmenin Yeri”, 241-260.

araçların kullanılmasını savunmuştur. Öğrencilerin bilgiyi kendi becerileriyle elde etmelerini ve yalnız kendilerinin değil başkalarının da öğrenmelerini sağlayabilecek bir öğretim yöntemi geliştirmek istemiştir. 1967 yılında ise İngiltere hükümeti, öğrenen bireylerin ilgilerinin ne olduğunu dikkate alan bir eğitim belgesi oluşturmuş, programın gerçekten öğrenci merkezli olduğundan emin olmak için projeleri ve öğrencileri bir arada tutmuşlardır. 1970'li yıllarda İtalya' da da "Reggio Emilia" adında bir okul öncesi eğitim projesi başlatmıştır. Reggio Emilia yaklaşımı, her çocuğun büyümeye ve kendini özgürce ifade etmeye hakkı olan bireysel bir varlık olarak görülmesi ve öğretmenlerin "öğrenen" olarak görülür. Açılan bu okulda görev alan öğretmenler, yaratıcı ve üretici düşünmeyi geliştiren bu yaklaşımla çok başarılı projelere imza atmışlardır.²⁶

1.4. Proje Tabanlı Öğrenmenin Avantajları ve Dezavantajları

Günümüzde de John Dewey' in 1938' de dile getirdiği gibi: bireyi odak noktası haline getiren, bireyin keşfetmesini sağlayan, her türlü gelişime ve yeniliğe açık hale getirme söz konusu olmalıdır. Dolayısı ile daha net ve sürekli olan bir eğitim anlayışı olmalıdır. Bundan dolayı devinimsel ortamda okulların sorumluluğu; öğrenciye her şeyi öğretmektense *öğrenmesini öğrenmeyi* tercih ederler. Günümüze nazaran eskiye dayalı bilgiler, daha basit ve daha kolay olduğu için bireyler kendi problemlerini kendileri hallederken; çağımızdaki problemler daha karmaşık bir yapıya sahip olmalarından dolayı çözümü zorlaşmış bununla beraber öğrencilerin zorluk çekmelerinden dolayı farklı yaklaşımları öğrenip uygulamaları gerektiğinin önemi ortaya konulmaktadır. Bu da ekip çalışmasını beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla son yıllarda okullar, ekip halinde çalışma alışkanlığı kazandırıp iş birliğini öne çıkaran, raporlaştırmaya, çeşitli proje çalışmaları ortaya çıkarıp çıkardıkları ürünleri anlatımı ön plana çıkarmaktadırlar. Böylece yeni öğrendikleri bilgileri, kendi kültürel bilgi ve tecrübeleri ile bağlantı kurmaya çalışırlar.²⁷ Ayrıca öğrenme aktiviteli, disiplinler arası, öğrenci merkezli, öğrencilerin kendi ilgi ve becerilerini,

²⁶ Yıldız Güven - Hulya Gulay Duman, "Project Based Learning for Children with Mild Mental Disabilities", *International Journal of Special Education* 22/1 (2007): 77-82.

²⁷ İbrahim, Dönmezer, "Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Eleştirel Yaklaşım", *Eğitim Fakültesi Dergisi* 10 (2000): 11-12.

sorularını, kendi kararlarını kendilerinin vermesi, onları okuldaki herhangi bir topluluğa ait hissetmelerini sağlaması söz konusudur. Sınıf içi ve sınıf dışında hakiki dünya becerilerini kazanarak geliştirmeyi en başta da okulu gerçek hayat gibi görüp, benimseyip proje tabanlı öğrenmeyi hayatımızın bir parçası haline getirmektedir. Proje aktiviteleri, her akademik statüye gelmiş öğrenciye, öğrenme ilgili ilişkilere anlam kazandırmasında fayda sağlar. Projeler, farklı öğrenme seçimleri ve öğrenme tarzları meydana getirir. Öğrenciler, tecrübeleri sayesinde kendi yaşamlarını sürekli yansıtmaya olanağı bulurlar.²⁸

Davranışçı öğrenme, süreçten çok ürüne önem veren, bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran, öğrenmeyi öğreten, öğrenilenleri gerçek yaşama geçiren önemine inanılan birçok öğrenme ilkesini öğrenme-öğretme sürecine taşınmasında engel teşkil etmiş olur.²⁹ Fakat günümüzde artık birbirine bağlı olmayan bilgi parçalarına sahip olan bireylere değil, ilişkileri ayırt edebilen, bilgiyi organize etmek, bilgi üretici ve üretilen bilgiyi başkalarına faydalı olmak için hizmete sunan bireyler amaçlanır. Böylece zihinsel şekillerle öğrenme, sürekli olarak organize edilmiş olur.³⁰ Geleneksel eğitim anlayışına karşı güçlü bir seçenek olarak proje tabanlı öğrenme sunulur. Yapılandırmacı diğer yaklaşımlar da bunu destekleyici niteliktedir. Karşımıza eğitim-öğretim yaşamında en çok, “ben bunu niye öğreniyorum ki?” sorusu çıkar. Proje tabanlı öğrenme ile bu soruya cevap aranarak öğrenilen her şeyin yaşama olan katkısı ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla tüm okullarda proje tabanlı öğrenmenin önemi ve öncelikli tercihi vurgulanmaktadır.³¹

²⁸ Nurdan Kalaycı, “Yükseköğretimde Proje Tabanlı Öğrenmeye İlişkin Bir Uygulama Projesi Yöneten Öğrenciler Açısından Analiz”, 85-105.

²⁹ İsa Korkmaz, “Sosyal Öğrenme Kuramı”, *Eğitim Psikolojisi*, ed. Binnur Yeşilyaprak (Ankara: Pegem Akademi, 20. Baskı: Şubat 2018): 245-269.

³⁰ Yıldız Güven - Hulya Gulay Duman, “Project Based Learning for Children with Mild Mental Disabilities”, 77-82.

³¹ Suha R. Tamim - Michael M. Grant, “Definitions and Uses: Case Study of Teachers Implementing Project-Based Learning”, *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning* 7/2 (2013): 3.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada öğrenme-öğretme sürecinde, proje tabanlı öğrenme kuramı ile ilgili yapılan çalışmaları incelemek amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesine olanak tanıyan bilimsel bir yaklaşımdır. İçerik analizi, var olan mevcut ana verileri ve bu verilerin vermek istediği iletiyi kısaca veren ve bu noktaya dikkat çeken olgudur. Sosyal bilimler alanında sıklıkla kullanılan içerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla kitap, kitap bölümü, mektup, tarihsel dokümanlar, gazete başlıkları ve yazıları gibi bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanabilir. Konu, hedef kitle, kuramsal temel, örneklem seçme yöntemi, örneklem büyüklüğü, araştırma türü, araştırma yöntemi, veri toplama teknikleri ve referans sayıları açısından irdelenen çalışmalar, Türkiye'deki mevcut durumu ortaya çıkarmıştır.³²

Dünyanın dört bir yanındaki eğitim alanında yapılan araştırma çalışmaları, eğitimle ilgili uygulamaların etkinliği hakkında bilgi sağlamakta ve gelecekte yapılacak değişiklik ve yeniliklerde aydınlatıcı bir rol oynamaktadır.³³ Scopus veri tabanı eğitim araştırmalarını belirli aralıklarla incelemek ve düzenlemek, alandaki eğilimlerini belirlemek ve bu fonksiyonların gerçekleştirilebilmesi için sonuçlarına göre değerlendirme-lerini yapmaya yardımcı olmaktadır.³⁴ Araştırmacıların çalışma sonuçlarını hemen ilan etme isteği ve yayın performanslarının akademik tanıtım kriterlerinde önemli bir etken olması, bilimsel yayına olan ilgiyi de artırmaktadır. Çalışmada kullanılacak makaleleri belirleyebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından birtakım tarama ve seçim ölçütleri belirlenmiştir.

³² Yasemin Gülbahar – Ayfer Alper, “Öğretim Teknolojileri Alanında Yapılan Araştırmalar Konusunda Bir İçerik Analizi”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 42/2 (Ekim 2009): 93-112.

³³ Yılmaz Çakıcı – Gökhan Ilgaz, “An analysis of dissertations about 2004 primary science and technology curriculum: from 2005 through 2010”, *Marmara Univ. J. Edu. Sci* 34 (2011): 35-47.

³⁴ Ziya, Selçuk - v.dğr., “Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi”, *Eğitim ve Bilim* 39 (2014): 173.

Ölçütler belirlendikten sonra, eğitimde proje tabanlı eğitim kullanımının İngilizce ele alındığı çalışmaların yayımlandığı Scopus isimli veri tabanında yer alan 2012-2016 yılları arasında yayımlanmış olan sayıları “(title-abs-key (project based learning) and title-abs-key (social sciences) and title-abs-key (teacher)) and doctype (ar) and (limit-to (pubyear, 2016) or limit-to (pubyear, 2015) or limit-to (pubyear, 2014) or limit-to (pubyear, 2013) or limit-to (pubyear, 2012))” anahtar sözcükleri temele alınarak taranmıştır. Yukarıda belirtilen ölçütler dahilinde bulunan makaleler ayrı ayrı incelenerek tablolastırılmıştır. Tarama sonucunda belirlenen ölçütlere uygun olan 57 makale ve bu makalelerde, “araştırma konusu, çalışma grubu büyüklüğü, çalışma grubu belirleme türü, araştırma türü, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemleri” bakımından incelenmiştir.

3. BULGULAR ve TARTIŞMA

Bu çalışmada makalelerin kimliği hakkında tanımlayıcı bilgi, disiplin alanı, makalenin konusu, yöntemi, veri toplama araçları, örnekleme ve veri analiz yöntemleri incelenmiş, yapılan çalışmalara ilişkin aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

3.1. Yapılan Araştırmaların Yayımlanma Yıllarına Göre Dağılımı

Yıl	F
2012	8
2013	14
2014	14
2015	7
2016	14
Toplam:	57

Tablo 1. İncelenen Araştırmaların Yayımlanma Yıllarına Göre Dağılımı

Makalelerin yayımlanma yılına göre dağılımının verildiği Tablo 1 incelendiğinde her yıla en az bir çalışmanın düştüğü gözlenmektedir. Tablodaki verilere göre bu çalışma kapsamında 2012 yılında 8, 2013 yılında 14, 2014 yılında 14, 2015 yılında 7 ve son olarak da 2016 yılında ise 14 çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Belirlenen ölçütlere uyan en çok çalışmanın yapıldığı yılların ise 2013, 2014 ve 2016 yıllarında 14 makalenin

olduğu anlaşılmaktadır. 2015 yılında ise 7 makale ile en az çalışma yapıldığı görülmektedir.

3.2. Yapılan Araştırmaların Dergi Dağılımı

Kaynak	f	Kaynak	F
Interdisciplinary Journal of Problem Based Learning	6	Eğitim Araştırmaları Eurasian Journal of Educational Research	1
Journal of Technology and Science Education	6	English Language Teaching	1
Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education	4	Ensenanza De Las Ciencias	1
International Journal of Emerging Technologies In Learning	3	Estudios Sobre El Mensaje Periodistico	1
Australian Journal of Teacher Education	2	Innovar	1
Elementary Education Online	2	International Education Studies	1
Formacion Universitaria	2	International Journal of Doctoral Studies	1
International Journal of Artificial Intelligence In Education	2	International Journal of Instruction	1
International Journal of Educational Technology In Higher Education	2	Journal of Asia Tefl	1
Review of European Studies	2	Journal of Food Science Education	1
American Archivist	1	Journal of Pre College Engineering Education Research	1
Asia Pacific Education Researcher	1	Journal of Research in Science Teaching	1
Australasian Journal of Engineering Education	1	Journal of Technology Education	1
Bordon	1	Proceedings of The Association For Information Science and Technology	1
Cogent Education	1	Research in Learning Technology	1

Comunicar	1	Sustainability Switzerland	3
Eğitim ve Bilim	1		
Toplam:			57

Tablo 2. İncelenen Araştırmaların Dergilere Göre Dağılımı

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaların dergilere göre dağılımı gösterilmektedir. Interdisciplinary Journal of Problem Based Learning 6, Journal of Technology and Science Education 6, Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education 4, International Journal of Emerging Technologies In Learning 3, Sustainability Switzerland 3, Australian Journal of Teacher Education 2, Elementary Education Online 2, Formacion Universitaria 2, International Journal of Artificial Intelligence In Education 2, International Journal of Educational Technology In Higher Education 2, Review of European Studies 2, American Archivist 1, Asia Pacific Education Researcher 1, Australasian Journal of Engineering Education 1, Bordon 1, Cogent Education 1, Comunicar 1, Eğitim Araştırmaları Eurasian Journal of Educational Research 1, Eğitim ve Bilim 1, English Language Teaching 1, Ensenanza De Las Ciencias 1, Estudios Sobre El Mensaje Periodistico 1, Innovar 1, International Education Studies 1, International Journal of Doctoral Studies 1, International Journal of Instruction 1, Journal of Asia Tefl 1, Journal of Food Science Education 1, Journal of Pre College Engineering Education Research 1, Journal of Research In Science Teaching 1, Journal of Technology Education 1, Proceedings of The Association For Information Science and Technology 1, Research In Learning Technology 1 şeklindedir. Bu tabloya baktığımızda; Journal of Technology And Science Education 6, Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education 4, International Journal of Emerging Technologies In Learning 3 makale ile en fazla sayıyı oluşturmaktadır.

3.3. Yapılan Araştırmaların Yazarlarına Göre Dağılımı

Kaynak	f	Kaynak	F
Capraro, R.M.	2	Hortigüela, D.	1
Adair-Creghan, K.	1	Hutchison, M.	1

Al, E.A.Q.	1	Imaz, J.I.	1
Alqudah, Y.A.	1	Isaza, J.J.	1
Altun, S.	1	Jacques, S.	1
Anderson, J.	1	Jewpanich, C.	1
Anes, J.A.D.	1	Jiménez Marín, G.	1
Ausín, V.	1	Jiménez Rodríguez, M.Á.	1
Avargil, S.	1	Jiménez-Rodrigo, M.L.	1
Ay, Y.	1	Jollands, M.	1
Ayaz, M.F.	1	Karakuyu, Y.	1
Aziz, Z.	1	Kerimkulov, A.T.	1
Barragués, J.I.	1	Kim, J.	1
Barris, C.	1	Kovalyova, Y.Y.	1
Bayrakcekenp, S.	1	Kowalske, K.	1
Baysura, O.D.	1	Lee, C.W.Y.	1
Belletête, V.	1	Lee, Y.M.	1
Benabdallah, A.	1	Lesseig, K.	1
Bielefeldt, A.R.	1	Liu, Y.H.	1
Bilgin, I.	1	Lloret-Catalá, C.	1
Bissey, S.	1	Lou, S.J.	1
Bloom, L.	1	Lou, S.J.	1
Blyagoz, Z.U.	1	Marco-Almagro, L.	1
Bonet, N.S.	1	Mart, E.1	1
Bonmati, J.M.	1	Martin, A.1	1
Borreguero, J.J.H.	1	Mengual-Andrés, S.1	1
Bousadra, F.	1	Molina, J.S.	1
Brundiers, K.	1	Mora, C.	1
Bui, T.	1	Moreno Zuluaga, L.	1

Buj-Corral, I.	1	Márquez Lepe, E.	1
Busthami, A.H.	1	Nagoev, A.V.	1
Byabazaire, Y.	1	Natarajan, C.	1
Capps, D.K.	1	Navruz, B.	1
Capraro, M.M.	1	Nelson, T.H.	1
Cardozo Alarcón, A.C.	1	Nicole, M.C.	1
Celik, S.	1	Noriega, F.M.	1
Cheng, J.O.Y.	1	Ntombela, B.X.S.	1
Chowdhury, R.K.	1	Ortega, J.F.	1
Chu, S.K.W.	1	Otero, H.R.	1
Collazos, C.A.	1	Parthasarathy, R.	1
Creggan, C.	1	Piriyasurawong, P.	1
Damayanti, L.	1	Podshivalova, E.	1
Dede, D.	1	Poveda, F.	1
Delgado, V.	1	Ralph, R.A.	1
Dixon, R.A.	1	Reeve, R.	1
Dole, S.	1	Remijan, K.W.	1
Domínguez-García, S.	1	Reynolds, R.	1
Duarte-Atoche, T.	1	Riba, A.	1
Dumais, N.	1	Rocarías, J.	1
Elías Zambrano, R.	1	RomeroCarbonell, M.	1
Erdoğan, N.	1	RomeuFontanillasT.	1
Erdoğan, Y.	1	Rosé, C.P.1	1
Ferschke, O.	1	Sababha, B.H.	1
Gallego, A.C.	1	Schnittka, C.	1
Gamba Fadul, M.	1	Schnittka, J.	1
Garba, S.A.	1	Shamsuri, S.M.	1

García-Planas, M.I.	1	Shelekhova, L.V.	1
Garmendia, M.	1	Shemwell, J.T.	1
Gavira, R.L.	1	Shome, S.	1
Gil, D.	1	Silva Robles, C.	1
Goldstein, O.	1	Simon, E.	1
GonzálezCarrasco,M.	1	Sinn, D.	1
Gopinath, D.	1	Slavit, D.	1
Guisasola, J.	1	Smith, S.	1
Guitert Catasús, M.	1	Soboleva, A.V.	1
Gurguí, A.	1	Stevahn, L.	1
GómezLozano, M.T.	1	Stozhko, N.	1
Han, S.	1	Suárez-Guerrero, C.	1
Hasart, T.	1	Svihla, V.	1
Hasni, A.	1	Söylemez, M.	1
Heppell, S.	1	Tchernysheva, A.	1
HernándezSabaté A.	1	Teshev, V.A.	1
Hopper, S.B.	1		
Toplam:			57

Tablo 3. İncelenen Araştırmaların Yazarlarına Göre Dağılımı

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaların yazarlara göre dağılımı gösterilmektedir. Bu taloya baktığımızda; Capraro, R.M. 2, Abella, V.1, Abualbasal, A.1, Adair-Creghan, K.1, Al,E.A.Q.1, Alqudah, Y.A.1, Altun, S.1, Anderson, J.1, Anes, J.A.D.1, Ausín, V.1, Avargil, S.1, A, Y.1, Ayaz, M.F.1, Aziz, Z.1, Barragués, J.I.1, Barris, C.1, Bayrakcekenp, S.1, Baysura, O.D.1, Belletête, V.1, Benabdallah, A.1, Bielefeldt, A.R.1, Bilgin, I.1, Bissey, S.1, Bloom, L.1, Blyagoz, Z.U.1, Bonet, N.S.1, Bonmati, J.M.1, Borreguero, J.J.H.1, Bortnik, B.1, Bousadra, F.1, Brundiers, K.1, Bui, T.1, Buj-Corral, I.1, Busthami, A.H.1, Byabazaire, Y.1, Capps, D.K.1, Capraro, M.M.1, Cardozo Alarcón, A.C.1, Celik, S.1, Cheng, J.O.Y.1, Chowdhury, R.K.1, Chu, S.K.W.1, Collazos,

C.A.1, Creggan, C.1, Damayanti, L.1, Dede, D.1, Delgado, V.1, Dixon, R.A.1, Dole, S.1, Domínguez-García, S.1, Duarte-Atoche, T.1, Dumais, N.1, Elías Zambrano, R.1, Erdoğan, N.1, Erdoğan, Y.1, Ferschke, O.1, Gallego, A.C.1, Gamba Fadul, M.1, Garba, S.A.1, García-Planas, M.I.1, Garmendia, M.1, Gavira, R.L.1, Gil, D.1, Goldstein, O.1, González-Carrasco, M.1, Gopinath, D.1, Guisasola, J.1, Guitert Catasús, M.1, Gurguí, A.1, Gómez Lozano, M.T.1, Han, S.1, Hasart, T.1, Hasni, A.1, Heppell, S.1, Hernández-Sabaté, A.1, Hopper, S.B.1, Hortigüela, D.1, Hutchison, M.1, Imaz, J.I.1, Isaza, J.J.1, Jacques, S.1, Jewpanich, C.1, Jiménez Marín, G.1, Jiménez Rodríguez, M.Á.1, Jiménez-Rodrigo, M.L.1, Jollands, M.1, Karakuyu, Y.1, Kerimkulov, A.T.1, Kim, J.1, Kovalyova, Y.Y.1, Kowalske, K.1, Lee, C.W.Y.1, Lee, Y.M.1, Lesseig, K.1, Liu, Y.H.1, Lloret-Catalá, C.1, Lou, S.J.1, Lou, S.J.1, Marco-Almagro, L.1, Mart, E.1, Martin, A.1, Mengual-Andrés, S.1, Mironova, L.1, Molina, J.S.1, Mora, C.1, Moreno Zuluaga, L.1, Márquez Lepe, E.1, Nagoev, A.V.1, Natarajan, C.1, Navruz, B.1, Nelson, T.H.1, Nicole, M.C.1, Noriega, F.M.1, Ntombela, B.X.S.1, Ortega, J.F.1, Otero, H.R.1, Parthasarathy, R.1, Piriyaawong, P.1, Podshivalova, E.1, Poveda, F.1, Ralph, R.A.1, Reeve, R.1, Remijan, K.W.1, Reynolds, R.1, Riba, A.1, Rocarías, J.1, Romero Carbonell, M.1, Romeu Fontanillas, T.1, Rosé, C.P.1, Sababha, B.H.1, Schnittka, C.1, Schnittka, J.1, Shamsuri, S.M.1, Shelekhova, L.V.1

Shemwell, J.T.1, Shome, S.1, Silva Robles, C.1, Simon, E.1, Sinn, D.1, Slavits, D.1, Smith, S.1, Soboleva, A.V.1, Stevahn, L.1, Stozhko, N.1, Suárez-Guerrero, C.1, Svihla, V.1, Söylemez, M.1, Tchernysheva, A.1, Teshev, V.A.1, Torres, J.T.1, Torres, L.1, Tort-Martorell, X.1, Trujillo Maza, E.M.1, Vila, R.d.C.1 bu çalışmada proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ile ilgili çeşitli çalışmalar yapmışlardır.

3.4. Yapılan Araştırmaların Kurumlara Göre Dağılımı

Kurum	f	Kurum	f
University of Seville	3	The University of British Columbia	1
Universitat Oberta de Catalunya	2	RMIT University	1
Universitat Politècnica de Catalunya	2	University at Albany State University of New York	1
Universitat de Girona	2	Auburn University	1

Texas A and M University	2	Université de Sherbrooke	1
Universidad del Pais Vasco	2	Mustafa Kemal Üniversitesi	1
Uşak Üniversitesi	1	University of Reading	1
Humble Independent School District	1	Balıkesir Üniversitesi	1
Ministry of Education	1	Universidad de Huelva	1
Chung-Hsiao Elementary School	1	Seattle University	1
Vietnamese-German University	1	University of Zululand	1
Atatürk Üniversitesi	1	University of Southern California, Information Sciences Institute	1
University of Colorado at Boulder	1	Queen's University, Kingston	1
Universiti Kebangsaan Malaysia	1	Dicle Üniversitesi	1
Virginia Commonwealth University	1	Universidad de Cadiz	1
University of Valencia	1	Tomsk State University	1
Universiti Utara Malaysia	1	Radford University	1
Bar-Ilan University	1	Instituto Politécnico Nacional	1
Arizona State University	1	Adyghe State University	1
Washington State University Vancouver	1	Yıldız Technical University	1
National Pingtung University of Science and Technology	1	Hacettepe Üniversitesi	1
The University of Hong Kong	1	Ural State University of Economics	1
Western Carolina University	1	Universitat Rovira i Virgili	1
Sungkyunkwan University	1	Universidad de Burgos	1
University of Maine		Universitat Autònoma de Barcelona	1
Mersin Üniversitesi	1	Tomskij Politehniceskij Universitet	1
United Arab Emirates University	1	University of North Texas	1
University of Dundee	1	Sam Houston State University	1

Fudan University	1	Carnegie Mellon University	1
University of Southern California	1	Marmara Üniversitesi	1
Bournemouth University	1	St. Louis University	1
Texas State	1	Shanghai University of Finance and Economics	1
Rutgers, The State University of New Jersey	1	University of New Mexico	1
University of South Australia	1	University of Idaho	1
Tata Institute of Fundamental Research	1	Universidad de Los Andes, Colombia	1
Université de Tours	1	Princess Sumaya University	1
Eskişehir Gazi Üniversitesi	1		
Toplam:			57

Tablo 4. Yapılan Araştırmaların Kurumlara Göre Dağılımı

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaların kurumlara göre dağılımı gösterilmektedir. Bu tabloya baktığımızda; University of Seville 3, Universitat Oberta de Catalunya 2, Universitat Politècnica de Catalunya 2, Universitat de Girona 2, Texas A and M University 2, Universidad del Pais Vasco 2, Uşak Üniversitesi 1, Humble Independent School District 1, Ministry of Education 1, Chung-Hsiao Elementary School 1, Vietnamese-German University 1, Atatürk Üniversitesi 1, University of Colorado at Boulder 1, Universiti Kebangsaan Malaysia 1, Virginia Commonwealth University 1, University of Valencia 1, Universiti Utara Malaysia 1, Bar-Ilan University 1, Arizona State University 1, Washington State University Vancouver 1, National Pingtung University of Science and Technology 1, The University of Hong Kong 1, Western Carolina University 1, Sungkyunkwan University 1, University of Maine 1, Mersin Üniversitesi 1, United Arab Emirates University 1, University of Dundee 1, Fudan University 1, The University of British Columbia 1, RMIT University 1, University at Albany State University of New York 1, Auburn University 1, Université de Sherbrooke 1, Mustafa Kemal Üniversitesi 1, University of Reading 1, Balıkesir Üniversitesi 1, Universidad de Huelva 1, Seattle

University 1, University of Zululand 1, University of Southern California, Information Sciences Institute 1, Queen's University, Kingston, 1, Dicle Üniversitesi 1, Universidad de Cadiz 1, Tomsk State University 1, Radford University 1, Instituto Politécnico Nacional 1, Adyghe State University 1, Yıldız Technical University 1, Hacettepe Üniversitesi 1, Ural State University of Economics 1, Universitat Rovira i Virgili 1, Universidad de Burgos 1, Universitat Autònoma de Barcelona 1, Tomskij Politehniceskij Universitet 1, University of North Texas 1, Sam Houston State University 1, Carnegie Mellon University 1, Marmara Üniversitesi 1, St. Louis University 1, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 1, University of Southern California 1, Bournemouth University 1, Texas State 1, Rutgers, The State University of New Jersey 1, University of South Australia 1, Tata Institute of Fundamental Research 1, Université de Tours 1, Shanghai University of Finance and Economics 1, University of New Mexico 1, University of Idaho 1, Universidad de Los Andes, Colombia 1, Princess Sumaya University 1 şeklindedir.

3.5. Yapılan Araştırmaların Ülkelere Göre Dağılımı

Ülke	f	Ülke	f
United States	21	Australia	2
Spain	14	Canada	2
Turkey	8	Colombia	2
Russian Federation	3	Israel	2
United Kingdom	3		
Toplam:			57

Tablo 5. İncelenen Araştırmaların Ülkelere Göre Dağılımı

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaların ülkelere göre dağılımı gösterilmektedir. Bu tabloya baktığımızda; Amerika Birleşik Devletleri'nde 21, İspanya 14, Türkiye 8, Rusya Federasyonu 3, Birleşik Krallık 3, Avustralya 2, Kanada 2, Kolombiya 2 ve İsrail 2 şeklinde yapıldığı görülmektedir. Birinci sırada Amerika Birleşik Devletleri yer alırken son sırada İsrail vardır. Türkiye ise 3. sırada bulunmaktadır.

3.6. Yapılan Araştırmaların Çalışılan Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Konu	f	Konu	f
Social Sciences	8	Chemical engineering	4
Computer Science	7	Earth and Planetary Sciences	3
Engineering	6	Environmental Science	3
Arts and Humanities	5	Mathematics	2
Energy	5	Medicine	2
Psychology	4	Nursing	2
Chemistry	4	Business Management and Accounting	2
Toplam:			57

Tablo 6. İncelenen Araştırmaların Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaların konu dağılımına göre gösterilmektedir. Bu tabloya baktığımızda; çalışmada ulaşılan 57 makale incelendiğinde; en fazla çalışılan araştırma konusunun Sosyal Bilimler olduğu görülmektedir. Bilgisayar Bilimi 7, Mühendislik 6, Sanat ve Beşeri Bilimler 5, Enerji 5, Psikoloji 4, Kimya 4, Çevre Mühendisliği 4, Dünya ve Gezegen Bilimleri 3, Çevre Bilimi 3, Matematik 2, Tıp 2, Hemşirelik 2, İşletme Yönetimi ve Muhasebe 2'dir.

3.7. Yapılan Araştırmalarda Kullanılan Araştırma Yöntemleri

Araştırma Türü	Makale Sayısı	%
Nicel	21	32
Nitel	27	47
Nicel ve Nitel	9	21
Toplam:	57	100

Tablo 7. Yapılan Araştırmalarda Kullanılan Araştırma Yöntemleri

Tablo 7'deki makalelerin başvuru araştırma yöntemlerine göre dağılımları incelendiğinde 21 makalede nicel araştırma yöntemlerinin, 27

makalede nitel araştırma yöntemlerinin ve 9 makalede ise hem nitel hem de nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı gözlenmektedir.

3.8. Yapılan Araştırmalarda Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Araçları	Makale Sayısı	%
Anket	17	30
Anket ve görüşme formu	13	23
Gözlem ve röportaj	10	18
Gözlem	8	14
Röportaj	5	8
Anket, gözlem, röportaj	2	3
Röportaj, gözlem, e-portföy	2	3
Toplam:	57	100

Tablo 8. Yapılan Araştırmalarda Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırılan çalışmalarda kullanılan veri toplama araçlarıyla ilgili dağılımların sunulduğu Tablo 8'e göre en fazla kullanılan veri toplama aracının 17 makalede kullanılan anket olduğu görülmektedir. 13 makalede ise anketle birlikte görüşme formu da kullanılmıştır. 10 makalede ise görüşme ile birlikte gözlem yolu ile de veriler toplanmıştır. 8 makalede veriler sadece gözlem yolu ile toplanırken; 5 makalede sadece görüşme yoluyla veriler toplanmıştır. Aynı anda 2 makalede anket, görüşme ve gözlem kullanırken; 2 makalede de görüşme, gözlem ve e-portfolyo birlikte kullanılmıştır. Verilerin anket yoluyla toplandığı çalışmalarda anketler posta yolu, çevrim-içi erişim ve yüz yüze erişim ile dağıtılmıştır. Görüşme yapılan çalışmalarda ise görüşmeler yüz yüze, telefonla ya da çevrim-içi ortamda yapılmıştır. Gözlemler, video ile kayıt yapılarak ve ortamda bizzat bulunularak gerçekleştirilmiştir. Anket yolunun tercih edilmesinin en temel nedeni olarak, bu yöntemle daha çok kişiye ulaşılabilmesi ve bu yöntemle veri toplama sürecinin uygulama süresi ve uygulama maliyetleri açısından daha ekonomik olması gösterilebilir. Araştırmalarda veri toplama aracı ya da veri toplama yöntemi belirlenirken, araştırma problemine en uygun olan araç ve yöntemin seçilmiş olması normal karşılanabilir. Ancak bir anda çok

miktarda veriye ulaşmayı sağlayacak veri toplama araçlarına yönelimin azalması gerektiği de ileri sürülebilir. Veri toplama aracı olarak en fazla anket ve görüşmelerin kullanılmasının bir sonucu olarak veri analiz yöntemlerinde de kodlama ve betimsel istatistiklerin yapılması beklenen durumlardır.

3.9. Yapılan Araştırmalarda Örneklem Türü

Örneklem Türü	Makale Sayısı	%
Kolay ulaşılabilir	18	32
Amaçlı	14	25
Rastgele	12	22
Tabakalı örneklem	10	18
Belirtilmemiş	3	3
Toplam:	57	100

Tablo 9. Yapılan Araştırmalarda Örneklem Türü

Bu çalışma kapsamında incelenen makalelerin çalışma grubunu belirleme şekline göre dağılımlarının verildiği Tablo 9'daki verilere göre, 19 makalede elverişli örneklem, 15 makalede amaçlı örneklem, 12 makalede seçkisiz örneklem yönteminin kullanıldığı ve 11 makalede ise tabakalı örnekleme başvurulduğu anlaşılmaktadır. Çalışma gruplarının ise en fazla elverişli örneklem belirleme yolu ile oluşturulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumdan yola çıkarak, makalelerde araştırmacıların ulaşılması kolay olan, daha uygun gruplarla çalıştıkları söylenebilir.

3.10. Yapılan Araştırmalarda Kullanılan Veri Analiz Yöntemleri

Veri Analizi yöntemleri	Makale Sayısı	%
İçerik analizi	12	24
Tanımlayıcı istatistikler (yüzde, sıklık)	9	17
Regrasyon	8	14
Korelasyon ve regrasyon	7	12
MANOVA	5	9

Tanımlayıcı istatistikler ve içerik analizi	4	7
Faktör analizi	3	4
Faktör analizi, MANOVA, Path analizi	3	4
ANOVA, MANOVA	2	3
ANOVA, MANOVA, Korelasyon	2	3
Ki-kare, ANOVA	2	3
Toplam:	57	100

Tablo 10. Yapılan Araştırmalarda Kullanılan Veri Analiz Yöntemleri

Araştırılan çalışmalarda kullanılan verileri analiz etmek için kullanılan yöntemler gözden geçirildiğinde, en fazla kullanılan analiz yönteminin 12 makalede kullanılan kodlama yöntemi olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo 10). Kodlamadan sonra en fazla kullanılan veri analiz yöntemleri 9 makale ile betimsel istatistik, 8 makale ile regresyon analizi, 7 makalede korelasyon ve regresyon yöntemleri birlikte kullanılmıştır. MANOVA 5 makalede ve 4 makalede faktör analizi tek yöntem olarak kullanılmıştır. Ki-kare, MANOVA ve ANOVA 2 makale, Faktör analizi, MANOVA ve path analizi; ANOVA, MANOVA ve korelasyon yöntemleri ise 2'şer makalede birlikte kullanılan yöntemler olarak göze çarpmaktadır.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Günümüz ve geleceğin dünyasında bireylerin öğrenmeyi öğrenmesini sağlamak temel hedef olmalıdır. Eğitim sistemimizin bu şekilde yapılandırılması eğitimin günlük yaşamda da işlevsel olmasını sağlayacaktır. Günlük yaşamla çok sıkı ilişki içinde bulunan proje tabanlı öğrenme bu süreçte daha önemli bir hale gelmiştir. Proje tabanlı öğrenme içeriği incelendiğinde hemen hemen herkesi yakından ilgilendiren bir konu olduğu görülmektedir. Dolayısı ile iyi bir şekilde öğrenilmesi ve uygulanması gerçek hayatta çok önemlidir. Literatür taraması sonucunda, proje tabanlı öğrenme yönteminin çeşitli alanlarda etkili olduğu ve proje tabanlı öğrenmenin çeşitli alanlarda öğrencilerin motivasyonunu olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Araştırma sonuçlarının geneline bakıldığında ise projelerin, öğrencilerin öğrenmelerine olumlu katkıda bulunduğu,

öğrenilenlerin kalıcılığını arttırdığı, öğrencilerin derse yönelik tutumlarına olumlu etkisinin olduğu ve öğrencilerin iletişim ve girişimcilik gibi sosyal becerilerini arttırdığı anlaşılmaktadır. Bu araştırmalarda, öğrencilerin başarı, mantıksal düşünme, yaratıcı problem çözme, bilimsel düşünme gibi bilişsel özelliklerinin geliştiği vurgulanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin disiplinler arası uygulamalardan mutlu oldukları, özgün ürünler oluşturdukları, sorumluluk aldıkları, derse katılımlarının arttığı, güdülendikleri, kendine güven duygusunu ve tutumlarını olumlu geliştirdikleri ifade edilmiştir. Özellikle 2012-2016 yılları arasında Scopus programına yapılandırmacı öğretim yaklaşımı alanında yapılan çalışmaların sayısında artış yaşandığı görülmektedir. Yapılandırmacı yaklaşımın öğretim yöntemlerinden olan proje tabanlı öğrenme yaklaşımı üzerine değişik konu alanlarında, çeşitli ülkelerde ve birçok akademisyen tarafından çeşitli yöntem kullanılarak yapılmış çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmada 2012 – 2016 yılları arasında Scopus veri tabanında yayınlanmış proje tabanlı öğrenmenin temel alınarak yapıldığı, yıllar, yazar, kaynak, konu, metot ve veri analizi araçları bakımından karşılaştırıldığı deneysel çalışmalar, içerik-analiz yöntemiyle birleştirilmiştir. Konu üzerine yapılmış olan 57 makale incelenmiş ve dahil edilme kriterlerini karşılayan 57 çalışma içerik-analize dahil edilmiştir. Araştırma sonucunda, proje tabanlı öğrenme yönteminin 57 makalede ölçütler doğrultusunda incelendiğinde, makalelerin yayımlanma yılına göre dağılımının verildiği Tablo 1 incelendiğinde her yıla en az bir çalışmanın düştüğü gözlenmektedir. Tablodaki verilere göre bu çalışma kapsamında 2012 yılında 8, 2013 yılında 14, 2014 yılında 14, 2015 yılında 7 ve son olarak da 2016 yılında ise 14 çalışmanın yapıldığı görülmektedir. En çok çalışmanın yapıldığı yılların ise 2013, 2014 ve 2016 yıllarında 14 makalenin olduğu anlaşılmaktadır. 2015 yılında ise 7 makale ile en az çalışma yapıldığı görülmektedir. Tablo 2 incelendiğinde araştırmaların dergilere göre dağılımı Journal of Technology And Science Education 6, Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education 4, International Journal of Emerging Technologies In Learning 3 makale ile en fazla sayıyı oluşturmaktadır. Tablo 3 incelendiğinde araştırmaların yazarlara göre dağılımı gösterilmektedir. Bu taloya baktığımızda; Capraro, R.M. 2 çalışma ile en çok proje temelli öğrenmeyi temel alan yazarlardan biridir. Tablo 4 incelendiğinde araştırmaların kurumlara göre dağılımı gösterilmektedir. Bu

tabloya baktığımızda örneğin; Uşak Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi vb. Türk üniversitelerinde de proje tabanlı öğrenmeye yönelik çalışmalar yapıldığını görülmektedir. Tablo 5 incelendiğinde araştırmaların ülkelere göre dağılımı gösterilmektedir. Bu tabloya baktığımızda birinci sırada Amerika Birleşik Devletleri yer alırken son sırada İsrail vardır. Türkiye ise 3. sırada bulunmaktadır. Tablo 6 incelendiğinde en fazla çalışılan araştırma konusunun Sosyal Bilimler olduğu görülmektedir. En az çalışma yapılan alan ise İşletme Yönetimi ve Muhasebe' dir. Bunun sebebi ise çağdaş eğitim programlarında proje temelli öğrenmenin daha çok sosyal bilimlerde eğitim bir parçası olarak tercih edildiği söylenebilir. Sosyal bilimlerde proje temelli öğrenme ile öğrencinin akademik başarısı, motivasyonu vb. arttırdığı görülmektedir. İncelenen makalelerde nicel araştırma yöntemlerinin en fazla kullanılan yöntem olduğu görülmektedir. Makalelerde kullanılan veri toplama araçları incelendiğinde, verilerin anket, görüşme formu, görüşme ve gözlemlerle toplandığı görülmektedir. En fazla kullanılan analiz yönteminin 12 makalede kullanılan kodlama yöntemi olduğu, Faktör analizi, MANOVA ve path analizi; ANOVA, MANOVA ve korelasyon yöntemleri ise 2'şer makalede en az olduğu görülmektedir. En çok 19 makalede elverişli örnekleme, en az 11 makalede ise tabakalı örnekleme yer verildiği görülmektedir.

5. ÖNERİLER

➤ İçerik analiz araştırması diğer çalışmalardan beslenen bir araştırmadır.³⁵ Bu açıdan belirli bir konuda gerçekleştirilmiş çalışmalara ulaşabilmek içerik analizin bulgularının doğruluğunu doğrudan etkilemektedir. Araştırmaya dahil edilecek çalışmaların belirli bir sistematik dahilinde bulunabilmesi ve literatür taramasının tam manasıyla eksiksiz gerçekleştirilebilmesi açısından, ULAKBİM ve YÖK tez veri tabanları en önemli kaynaklardır. Ancak bu veri tabanlarında, ülkede gerçekleştirilmiş çalışmaların tümüne ulaşmak mümkün olamamaktadır. Bu veri tabanları, daha geniş bir perspektifle, daha gelişmiş teknoloji ile hizmet sunmaları

³⁵ Mücahit Camnalbur – Yavuz Erdoğan, “A meta analysis on the effectiveness of computer-assisted instruction: Turkey sample”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 8/2 (2008): 497.

durumunda, ülkemizde de içerik analiz çalışmalarının hızla artması sağlanabilir.

➤ İçerik analiz çalışmalarının artması, ülkede yapılan bilimsel çalışmaların sonuçlarının, çok daha sade ve toplamsal olarak ortaya konmasını ve bu sayede yapılan çalışmalarda tekrardan kurtularak, daha ileri düzeyde çalışmaların yapılmasını sağlayabilecektir.

➤ Araştırmacıların çalışmalarının isimlerini daha doğru belirlemeleri de, ayrı bir gerekliliktir. İçerik analiz için ilgili çalışmalar aranırken, öncelikle isimleri ile değerlendirme yapılmaktadır. Bu açıdan, isim ve içerik açısından tutarsız çalışmalar, hem içerik analiz araştırmacısının vaktini boşa harcamaktadır, hem de diğer taraftan, bulgularının literatüre katkı sağlamasını engellemektedirler. Bu yüzden yapılan çalışmaların isimlerinin belirlenmesinde daha dikkatli davranılması önerilmektedir.

➤ Meta analiz çalışması gerçekleştirmeyi düşünen araştırmacıların, araştırmaya daha başlamadan çok iyi planlama yapmaları önerilmektedir.

➤ Meta analiz çalışmaları, bir alandaki bireysel çalışmaların sistematik olarak değerlendirilmesini ve somut verilerle pratik bulgulara ulaşmayı sağladığı için, normal literatür taraması yerine teşvik edilmesinin ve daha fazla kullanılmasının alana ve bilime katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Arkün, Selay - Aşkar, Petek. "Yapılandırmacı Öğrenme Ortamlarını Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 39/39 (Haziran 2010): 32-43.

Arı, Asım. "Öğretmen Görüşlerine Göre İsviçre (Basel) ve Türkiye İlköğretim Programlarının Karşılaştırılması: Bir Durum Çalışması". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 13/1 (Mart 2012): 119-139.

Aydın, Hasan. *Felsefi Temelleri Işığında Yapılandırmacılık*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, Mayıs 2012.

Aykan, Ahmet - Tatar, Mustafa. "Ortaokul Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşım ile İlgili Yeterlik Düzeyleri". *Anemon Muş Alparslan*

Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 5/2 (Temmuz 2017): 381-395.
<https://doi.org/10.18506/anemon.287791>

Balcı, Süleyman. "Tablet Pc Destekli Türkçe Öğretiminin Temel Dil Becerilerine Etkisini Belirlemeye Yönelik Ölçek Çalışması". *Electronic Turkish Studies* 8/8 (2013): 855-870.

Barak, Miri - Dori, Yehudit Judy. "Bir Bt Ortamında Proje Tabanlı Öğrenme Yoluyla Lisans Öğrencilerinin Kimya Anlayışını Geliştirmek". *Fen Bilgisi Eğitimi* 89/1 (2005): 117-139.

Baş, Gökhan. "İlköğretim Öğrencilerinin Yapılandırmacı Öğrenme Ortamına İlişkin Algılarının Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi". *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 1/4 (Ocak 2012): 203-215.

Baysen, Engin - Silman, Fatoş. "Öğrenme ve Öğretme Kuramlar, Yaklaşımlar, Modeller". *Öğrenme ve Öğretme*. Ed. Zeki Kaya. 197-225. Ankara: Pegem Akademi, 2012.

Camnalbur, Mücahit - Erdoğan, Yavuz. "A meta analysis on the effectiveness of computer-assisted instruction: Turkey sample". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 8/2 (2008): 1149 - 1172.

Civelekoğlu, Melek Şahin - Öztürk, Şafak. "İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersinde Proje Tabanlı Öğrenme (Ptö) Yönteminin Uygulanması İle İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri". *İlköğretim Online* 9/3 (2010): 1189-1200.

Çalışkan, Muhittin - Sunbul, Ali Murat. "Öğrenme Stratejileri Öğretiminin Metabilişsel Bilgi, Metabilişsel Becerilerin Kullanımı ve Akademik Başarı Üzerindeki Etkileri (İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Dersi Örneği)". *Eğitim Bilimleri: Kuram ve Uygulama* 11/1 (2011): 148-153.

Çakıcı, Yılmaz - Ilgaz, Gökhan. "An analysis of dissertations about 2004 primary science and technology curriculum: from 2005 through 2010". *Marmara Univ. J. Edu. Sci* 34 (2011): 35-47.

Cevizci, Halim. "Patlatma İçin Yeni Bir Stemming Uygulaması: Bir Vaka Çalışması". *Rem: Revista Escola De Minas* 66/4 (2013): 513-519.

Çelen, Fatma Kübra - Çelik, Aygöl - Seferoğlu, Süleyman Sadi. "Türk Eğitim Sistemi ve Pısa Sonuçları". *Akademik Bilişim* 2/4 (2011): 1-9.

Coşkun, Mücahit. *Coğrafya Eğitiminde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, 2004.

Chin, Christine - Chia, Li-Gek. "Probleme Dayalı Öğrenme: Biyoloji Proje Çalışmasında Kötü Yapılandırılmamış Problemlerin Kullanılması". *Fen Bilgisi Eğitimi* 90/1 (2006): 44-67.

Demir, Tazegül. "Türkçe Öğretimi Dersinde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı". *Ana Dili Eğitimi Dergisi* 1/1 (2013): 53-76.

Demirel, Özcan. "Türkiye'de Program Geliştirme Uygulamaları". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 7/7 (1992): 27-43.

Dönmezer, İbrahim. "Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Eleştirel Yaklaşım". *Eğitim Fakültesi Dergisi* 10 (2000): 23-37.

Ekiz, Serhat Onur. *Fen ve Teknoloji Laboratuvarının Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı İle Desteklenerek Öğretiminin Öğrenci Başarısına, Hatırd Tutma Seviyesine ve Duyuşsal Özelliklerine Etkisinin Araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, 2008.

Gülbahar, Yasemin - Alper, Ayfer. "Öğretim Teknolojileri Alanında Yapılan Araştırmalar Konusunda Bir İçerik Analizi". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 42/2 (Ekim 2009): 93-112.

Güven, Yıldız - Duman, Hulya Gulay. "Project Based Learning for Children with Mild Mental Disabilities". *International Journal of Special Education* 22/1 (2007): 17-82.

Howell, Robert T. "At Issue: The Importance of the Project Method in Technology Education". *Journal of Stem Teacher Education* 40/3 (2003): 14-193.

Kalaycı, Nurdan. "Yükseköğretimde Proje Tabanlı Öğrenmeye İlişkin Bir Uygulama Projeyi Yöneten Öğrenciler Açısından Analiz". *Eğitim ve Bilim* 33/147 (2010): 85-105.

Kalyoncu, Raif - Tepecik, Adnan. *İlköğretim 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Kent Projesi Konusunda Proje Tabanlı Öğrenmeye Dayalı Bir Uygulama Örneği*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, 2009.

Khalid, Abida - Azeem, Muhammed. "Yapılandırmacı Geleneksel Vs: Öğretmen Eğitiminde Etkili Öğretim Yaklaşımı". *Uluslararası İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi* 2/5 (Aralık 2012): 170-177.

Korkmaz, İsa. "Sosyal Öğrenme Kuramı". *Eğitim Psikolojisi*, Ed. Binnur Yeşilyaprak. 245-269. Ankara: Pegem Akademi, 2018.

Kurbanoglu, Serap. "Bilgi Okuryazarlığı: Kavramsal Bir Analiz". *Türk Kütüphaneciliği* 24/4 (2010): 723-747.

Land, Susan M. - Greene, Barbara A. "World Wide Web ile Proje Tabanlı Öğrenme: Kaynak Entegrasyonunun Nitel Bir Çalışması". *Eğitim Teknolojisi Araştırma ve Geliştirme* 48/1 (2000): 45-66.

Maden, Sedat - Durukan, Erhan- Akbaş, Ertan. "İlköğretim Öğretmenlerinin Öğrenci Merkezli Öğretime Yönelik Algıları". *Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute* 8/6 (2011): 255-269.

Özer, Dilek Zeren - Özkan, Muhlis. "Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümü Öğretmen Adaylarının Biyoloji Konularındaki Akademik Başarılarına Etkisi". *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 24/1 (2011): 181-207.

Poag-Ducharme, Kimberley Ann - Brawley, Lawrence R. "Self-efficacy theory: Use in the prediction of exercise behavior in the community setting". *Journal of Applied Sport Psychology* 5/2 (1993): 178-194.

Rosenfeld, Melodie - Rosenfeld, Sherman. "Understanding Teacher Responses To Constructivist Learning Environments: Challenges And Resolutions". *Science Education* 90/3 (2006): 385-399.

Saracaloğlu, A. Seda - Akamca, Güzin Özyılmaz - Yeşildere, Sibel. "İlköğretimde Proje Tabanlı Öğrenmenin Yeri". *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 4/3 (Eylül 2006): 241-260.

Selçuk, Ziya - Palancı, Mehmet - Kandemir, Mehmet Kandemir - DüNDAR, Hakan. "Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi". *Eğitim ve Bilim* 39 (2014): 430-453.

Şahin, Fatma - Güven, İlknur - Yurdatapan, Mehtam. "Proje Tabanlı Eğitim Uygulamalarının Okul Öncesi Çocuklarında Bilimsel Süreç Becerilerinin Gelişimine Etkisi". *Eğitim Bilimleri Dergisi* (2011): 157-176.

Tamim, Suha R. - Grant, Michael M. "Definitions And Uses: Case Study of Teachers Implementing Project-Based Learning". *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning* 7/2 (2013): 71-101.

Tunca, Nihal Alkın - Şahin, Senar - Aydın, Özge. "Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri". *Mersin University Journal of The Faculty of Education* 11 (2015): 432-446.

Suat, Ü. N. A. L. - Coştu, Bayram - Karataş, Faik Özgür. "Türkiye'de Fen Bilimleri Eğitimi Alanındaki Program Geliştirme Çalışmalarına Genel Bir Bakış". *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 24 (2004): 183-202.

Varışoğlu, Behice - Sevim, Oğuzhan. "Proje Tabanlı İş Birlikli Öğrenmenin Öğrencilerin Türkçe Dersindeki Ekler Konusunu Öğrenmelerine Etkisi". *Journal of International Social Research* 7 (Samsun: 2014): 540-550.

Virginiatech. "The Importance of the Project Method In Technology Education". Erişim: 16.01.2017. <https://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JITE/v40n3/howell.html>.

Yalın, Halil. İbrahim. "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme". *Eğitim Bilimlerinde Akademik Araştırmalar*. 7-37. Ankara: Pegem Akademi, Nisan 2017.

Yeşilyurt, Etem. "Yapılandırmacı Öğrenme Temelli Bir Öğretim Programının Oluşturulmasına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi". *Turkish Studies* 6 /4 (2011): 865-885.

